

4-DARS. TEJAMKORLIK VA ONGLI ISTE'MOL

Tejamkorlik va ongli iste'mol — moliyaviy savodxonlikning asosiy ko'nikmalaridir. Ular o'quvchilarda kelajakka ishonch, rejalashtirish qobiliyati va ongli tanlov qilishni shakllantiradi. Ushbu darsda biz jamg'arishning muhimligini, moliyaviy xavfsizlikni ta'minlashni va bu jarayonni qanday qilib qiziqarli qilish mumkinligini o'rganamiz.

Nega jamg'arma muhim?

Ko'plab o'quvchilar jamg'armani «faqat kattalarga tegishli ish» yoki zerikarli narsa deb hisoblashadi. Aslida esa, jamg'arma — bu erkinlik, haqiqatan muhim narsani sotib olish imkoniyati, kutilmagan holatlarga tayyor turish va kredit yoki birovning puliga bog'liq bo'lmaslik deganidir.

Erkinlik

Jamg'arma orqali siz moliyaviy mustaqillikka erishasiz va o'zingiz xohlagan narsani sotib olish imkoniyatiga ega bo'lasiz.

Tayyorgarlik

Kutilmagan xarajatlar paydo bo'lganda, jamg'armangiz yordamga keladi va moliyaviy qiyinchiliklardan saqlaydi.

Qarzsizlik

Birovga qaram bo'lmasdan, o'z mablag'laringiz bilan ishlash imkoniyatini beradi.

Jamg'armaning asosiy vazifalari

Jamg'arma bir nechta muhim vazifani bajaradi. Bu nafaqat pul yig'ish, balki hayotingizni nazorat qilish va orzularingizga erishish vositasidir.

Maqsadga erishish

Yig'ilgan mablag' orzularingizni, masalan, yangi velosiped, kitoblar to'plami yoki ta'lim uchun mablag'ni tezroq amalga oshirish imkonini beradi.

Moliyaviy xavfsizlik

Kutilmagan xarajatlar yuzaga kelganda (masalan, telefonni ta'mirlash), noqulay ahvolga tushmaslik uchun zaxira mablag' yaratadi.

Nazorat hissi

O'quvchi o'z moliyaviy kelajagini boshqarayotganini anglaydi, bu unga katta ishonch bag'ishlaydi va mustaqil qaror qabul qilishga o'rgatadi.

Jamg'armaning amaliy misoli

Xalqaro olimpiadaga sayohat

Bir o'quvchi har hafta qo'shimcha daromadidan 50 000 so'm ajratib borgan. Uch oy ichida u xalqaro olimpiadaga borish uchun yetarli mablag'ni to'pladi. Bu unga nafaqat bilimlarini sinash, balki yangi madaniyatlarni kashf etish imkoniyatini ham berdi. U o'z mehnati bilan o'z orzusini amalga oshirdi.

- Har hafta 50 000 so'm ajratildi.
- 3 oyda yetarli mablag' yig'ildi.
- Xalqaro olimpiadaga borish orzusi amalga oshdi.

Moliyaviy yostiqcha: kutilmagan holatlarga tayyor turish

Moliyaviy yostiqcha — bu kutilmagan vaziyatlarda foydalaniladigan zaxira mablag'. Bu nafaqat kattalar, balki o'quvchilar uchun ham dolzarb. Hayotda hamma narsa rejaga muvofiq ketmaydi, shuning uchun har doim "E" rejasi bo'lishi kerak.

1

Telefon ta'miri

Telefon yoki noutbukni ta'mirlash uchun kutilmagan xarajatlar.

2

To'garak yoki safar

Rejadan tashqari to'garak yoki safar xarajatlarini to'lash.

3

Tanlov badali

Tanlovda ishtirok etish uchun badal to'lash zaruriyati.

Moliyaviy yostiqchanning muqaddas misoli

Yoshlar forumida ishtirok etish

Bir o'quvchi oilaviy biznesdagi daromadidan 20% ni muntazam ravishda jamg'arib borgan. Bir kuni unga nufuzli yoshlar forumiga borish imkoniyati tug'ildi. U o'zining moliyaviy yostiqchasi tufayli yo'l va yashash xarajatlarini hech qanday qiyinchiliksiz o'zi qopladi.

- Oilaviy biznesdan 20% daromad jamg'arildi.
- Yoshlar forumiga borish imkoniyati tug'ildi.
- Yo'l va yashash xarajatlari qoplandi.

Jamg'arish jarayonini qiziqarli qilish

O'quvchiga jamg'arish jarayoni qiziqarli bo'lsa, sarmoya muvaffaqiyatli bo'ladi. Zerikarli jarayon tezda odamni charchatishi mumkin. Shuning uchun, bu jarayonni o'yin tarzida tashkil qilish juda muhim.

Konvertlar usuli

Turli maqsadlar uchun jismoniy konvertlar yoki elektron "jamg'arma qutilari"dan foydalanish.

Vizuallashtirish

Jarayonni grafiklar, jadvallar, chek-listlar orqali vizuallashtirish.

Kichik maqsadlar

Katta maqsadni kichik, erishish mumkin bo'lgan qismlarga bo'lish.

Qiziqarli jamg'arish misoli: orzudagi kamera

Fotosuratchi bo'lish

Bir o'quvchi professional kamera olishni orzu qilar edi. U 12 bosqichli jamg'arish sxemasini tuzdi. Har bir bosqichda yig'gan mablag'ini belgilab bordi. Yakunda u kamerasini sotib oldi va fotosuratchi bo'lib qo'shimcha daromad ola boshladi.

- Professional kamera orzusi.
- 12 bosqichli jamg'arish sxemasi yaratildi.
- Kamera sotib olindi va fotosuratchi bo'lib ish boshlandi.

Ongli iste'mol tamoyillari

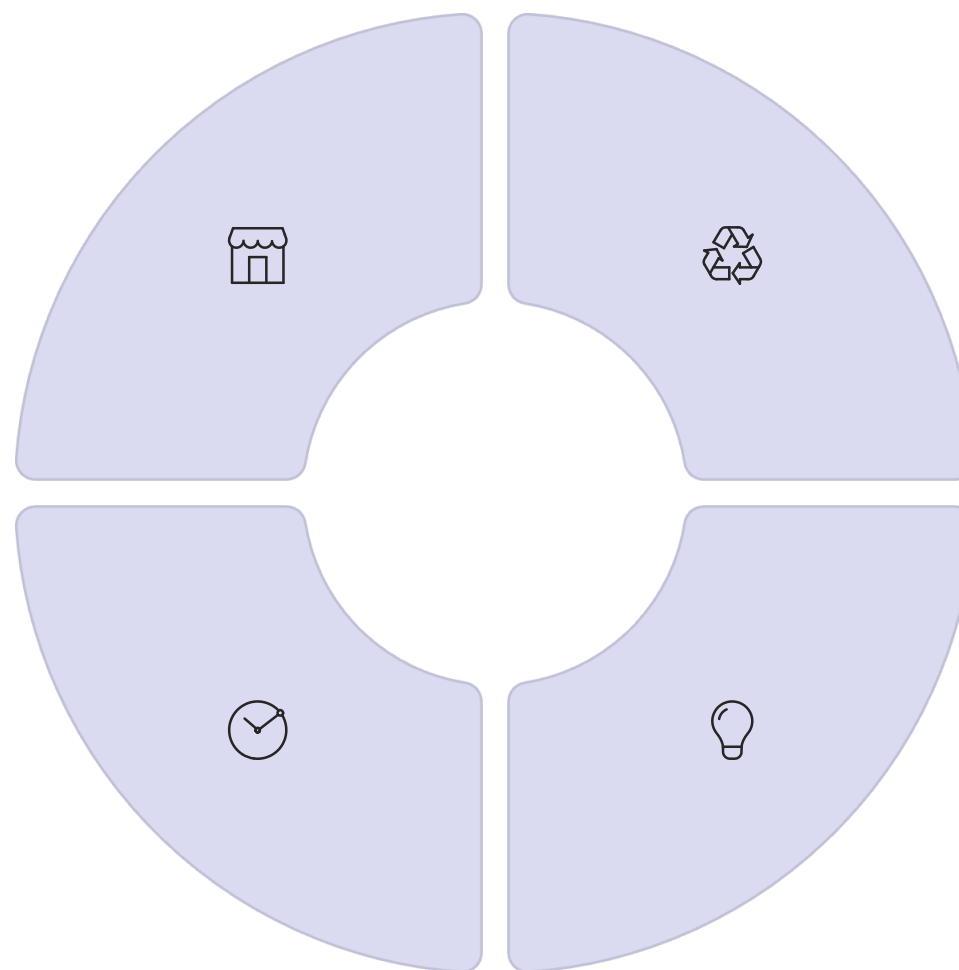
Tejamkorlik faqat pul yig'ish emas, balki pulni aqlli sarflashni ham o'z ichiga oladi. Ongli iste'molchilik atrof-muhitga va o'z moliyaviy ahvolingizga e'tibor berishni anglatadi.

Keraklimi?

Har bir xarid oldidan "Bu menga haqiqatan ham kerakmi?" deb o'ylash.

Ikkinchi qo'l

Imkon qadar ikkinchi qo'l mahsulotlarni sotib olish.

Qayta ishlash

Qayta ishlanadigan mahsulotlarni tanlash va resurslarni tejash.

Energiya tejash

Elektr energiyasi va suvni tejamkorlik bilan ishlatish.

Xulosa: Moliyaviy kelajak sizning qo'lingizda

Tejamkorlik va ongli iste'mol nafaqat moliyaviy mustaqillikni, balki hayotga bo'lgan ongli munosabatni ham shakllantiradi. Bu ko'nikmalar sizga nafaqat bugun, balki butun hayotingiz davomida yordam beradi.

Eslab qoling:

- Har bir jamg'arma sizni maqsadlaringizga yaqinlashtiradi.
- Moliyaviy yostiqcha kutilmagan qiyinchiliklardan himoya qiladi.
- Jamg'arish jarayonini qiziqarli qilish uning muvaffaqiyatini ta'minlaydi.
- Ongli iste'mol atrof-muhitga va kelajagingizga g'amxo'rlik qilish demakdir.

Moliyaviy savodxonlik — bu sizning eng kuchli qurolingiz!